

4 Závěr

4.1 Doporučení do budoucna

Následujících 8 doporučení vyplývá – na základě rešerše vykonané při psaní článku – z informací získaných v Komunitním centru pro válečné veterány a také z dotazníkového šetření, které v rámci studie proběhlo.

- a) Zákonná klasifikace policejního veterána: Policejní veteráni často čelí podobným obtížím, jako ti vojenští – i proto byli v samotném textu zahrnuti. Narozdíl od válečných veteránů je však jejich status pouze záležitostí spolků a v zákoně jej nenalezneme. Je na místě otevřít debatu, zda by nebylo vhodné status policejního veterána ukotvit v zákoně a s ním i konkrétní benefity, které z něho plynou.
- b) Automatické přidělení statusu veterána bez povinnosti o něj žádat: Status válečného veterána není automaticky získán poté, co voják ukončí svou službu. Zájemce o tento status musí podat písemnou žádost, na jejímž základě je osvědčení vydáno. Celá řada válečných veteránů tak osvědčení nemá. Automatické přidělení statusu s písemným osvědčením by napomohlo povědomí nejen o existenci statusu samotného, ale především také povzbudilo zájem o benefity, které z něj plynou.
- c) Kurzy finanční gramotnosti (při výstupu ze služby): Jedním z problémů, se kterými se veteráni po návratu do civilního života setkávají, je nepříznivá finanční situace. Součástí ukončení služby by měl být plně hrazený (avšak dobrovolný) kurz, který se zaměří na finanční gramotnost, nástrahy návratu do civilního života a informovanost o benefitech, které bývalý voják může jako čerstvý veterán začít využívat. Šlo by o rozšíření rekvalifikačních kurzů, které armáda v současnosti nabízí.
- d) Sjednocený systém příspěvků/slev na dopravu po celé ČR: Zcela očividně chybějící benefit, který by okamžitě začala využívat významná část veteránů. Z průzkumu plyne, že částečné (a různíci se) benefity související s dopravou nabízí jen malá část krajů a některá města. Na státní úrovni však již dlouhodobě existují předepsané slevy pro seniory a studenty. Prvním krokem v debatě o zlepšení benefitů pro veterány je jejich zahrnutí mezi tyto skupiny. Pro srovnání – zatímco první dvě skupiny čítají dohromady přes dva miliony občanů, válečných veteránů je v republice odhadem 17 000. Pro stát tedy nejde o významný zásah do rozpočtu, pro samotné veterány a také zvýšení jejich zájmu o status veterána a výhody z něj plynoucí je tento krok však zcela zásadní.

- e) Přednostní vyšetření ve vojenských nemocnicích a významnější slevy na léky: Jedním z možných benefitů by mohlo být plošné zavedení výhod v nemocnicích¹. V dotazníkovém šetření se objevil také zájem o významnější slevy na léky pro válečné veterány. Tento benefit by byl na místě zejména, pokud se veterán potýká s jakýmkoliv zdravotními následky plynoucí z jeho služby.
- f) Proaktivnější pomoc s přechodem do civilu a hledáním uplatnění: V návaznosti na bod c), bylo by vhodné systematicky pomáhat vojákům, kteří mají problémy nalézt zaměstnání. V textu bylo zmíněné memorandum mezi Ministerstvem obrany ČR a Úřadem práce ČR. Tento typ aktivity je vítán, je však potřeba v širším měřítku a také s větším důrazem na informovanost samotných veteránů.
- g) Zlepšení informovanosti o benefitech – již v procesu náboru a v průběhu služby: Osvětové kampaně pro samotné veterány představují jednu cestu, zároveň je však třeba se zaměřit také na informovanost již v rámci náboru a služby samotné. Voják by měl vědět co přesně jej po konci služby čeká, a to ještě dříve, než ten samotný moment přijde.
- h) Zlepšení komunikace jednotlivých spolků: Břímě benefitů pro veterány neleží jen na státu, ale také na spolcích, které veterány sdružují. Často různé benefity nabízí, ale špatně o nich informují. Zásadním problémem jsou například neaktuální weby, které obsahují již neplatné benefity či neinformují dostatečně o tom, jak benefit využít. Čerstvý veterán, který sám není součástí struktur spolku při obyčejné snaze vyhledat si benefity na tento problém narazí a může být snadno odrazen od jakéhokoliv zájmu.

4.2 Shrnutí

Hlavním účelem textu bylo otevření debaty na téma benefitů pro veterány a také jejich možnosti jejich souvislosti (a možného pozitivního dopadu) na problematiku radikalizace a patologického jednání veteránů. V České republice určitá síť benefitů pro válečné veterány existuje, není však centralizovaná a informovanost o ní je špatná. Policejní veteráni jsou pak kompletně opomenuti a jediné existující benefity pro ně nabízí specifické spolky a sdružení. Problematika radikalizace a patologického jednání veteránů není do hloubky prozkoumaná a v českém prostředí pak takový výzkum prozatím prakticky neexistuje. Ze zahraničních výzkumů však vyplývá, že společným faktorem pro tento negativní fenomén může být pocit určitého nedocení společnosti a problémy se zařazením do civilního života po konci služby. Důraz na

¹ Podobně jako výše zmiňovaný projekt Zelená cesta, ale ve větším rozsahu a zaštitěno státem.

prosazení nových benefitů a lepší informovanost o stávajících by mohly být alespoň částečnou odpovědí na tento problém.

Závěrečným výstupem je několik doporučení, kde při zlepšení situace ohledně benefitů začít. Doporučení vyplývají z informací získaných v rámci spolupráce s Komunitním centrem pro válečné veterány v Brně, zevrubné rešerše tématu a také dotazníkového šetření. Do budoucna je nezbytné se problematikou zabývat jak na úrovni konkrétních opatření (dialog mezi spolky a státem) tak na akademické úrovni. Problematika radikalizace a patologického jednání mezi veterány představuje významnou mezeru v současném vědění a na místě by bylo do budoucna provést mnohem rozsáhlejší šetření. Možné spojení s benefity je pouze jedním z mnoha úhlů pohledu, jak na problematiku nahlížet.

5 Zdroje

Atuel, H. 2018. Addressing the Pathways Toward Violent Extremism Among Military Service Members and Veterans. *USC Suzanne Dworak-Peck School of Social Work*. Dostupné z: <https://dworakpeck.usc.edu/news/addressing-the-pathways-toward-violent-extremism-among-military-service-members-and-veterans>

Fischer, S. & Škoda, J. 2014. *Sociální patologie: závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení*. Praha: Grada Publishing.

Fraihi, T. 2008. (De-)Escalating radicalization: The debate within Muslim and immigrant communities. In Coolsaet, R. (Ed.) *Jihadi terrorism and the radicalization challenge in Europe*. Hampshire: Ashgate.

Galbicsek, C. 2020. *Alcoholism in Veterans*. Alcohol Rehab Guide. Dostupné z: <https://www.alcoholrehabguide.org/resources/alcoholism-in-veterans/>

Jadrný, P. 2018. Stát by se měl o veterány postarat. Vojáky do boje neposílají generálové, ale politici, říká Stehlík. *iRozhlas*. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/eduard-stehlik-valecni-veterani-ministerstvo-obrany_181111025_pj

Juergens, J. 2020. Why Veterans Turn to Drugs and Alcohol. *Addiction Center*. Dostupné z: <https://www.addictioncenter.com/addiction/veterans/>

Koehler, D. 2019. A Threat from Within? Exploring the Link between the Extreme Right and

Mareš, M. 2020. Rizika zneužití válečných veteránů ve spojení s extremismem. Presentováno na *Konference Veteráni, jsme s vámi*. Československý legionář - SPIA Czech a Komunitní centrum pro válečné veterány. Dostupné z: <https://cslegionar.cz/msmb-2020-sbornik-z-konference/>

Mareš, M., Smolík, J., & Vejvodová, P. 2010. Extremismus z pohledu vojáků. *Vojenské rozhledy*, 2010(4), s. 163-173.

Meca, V. 2011. Analýza hlavních problémů novodobých válečných veteránů mimo činnou službu s důrazem na uplatnění na trhu práce. *Vojenské rozhledy* 2011(2), s. 114–129.

Ministerstvo obrany ČR. 2017. *Memorandum o spolupráci při zajišťování podpory zaměstnávání uchazečů o zaměstnání v rámci nástrojů a opatření aktivní politiky zaměstnanosti zvyšující konkurenceschopnost válečných veteránů na trhu práce s využíváním poradenských programů*. Praha. Dostupné z: http://www.veterani.army.cz/sites/veterani.army.cz/files/dokumenty/zakladni-stranka/memorandum_1_dodatek_up_mo.pdf

Ministerstvo vnitra ČR. 2020. *Radikalizace*. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/ostatni-hybridni-hrozby-radikalizace.aspx>

MO ČR. 2019. *Veterán 2. sv. války*. Dostupné z: <http://www.veterani.army.cz/veteran-2-sv-valky>

NOS PČR. 2020. *Členství veterán*. Dostupné z: <https://www.nospcr.cz/veteran>

Policie ČR. 2020. *Veterán Policie České republiky*. Dostupné z:

<https://www.policie.cz/clanek/veteran-policie-ceske-republiky-728650.aspx>

Šiška, M. 2020. Benefity pro válečné veterány jsou spíše symbolikou než realitou. *CZDEFENCE*. Dostupné z: <https://www.czdefence.cz/clanek/benefity-pro-valecne-veterany-jsou-spise-symbolikou-nez-realitou>

the Military. *ICCT Policy Brief September 2019*. International Centre for Counter-Terrorism.

Vegrichtová, B. 2019. *Hrozba radikalizace: terorismus, varovné signály a ochrana společnosti*. Praha: Grada.

Zákon o válečných veteránech. Zákon č. 170/2002 Sb. v účinném znění ke dni 1. 1. 2015